

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji UŚ - wczoraj, dziś i jutro

Author: Marta Kunicka, Magdalena Gapińska

Citation style: Kunicka Marta, Gapińska Magdalena. (2008). Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji UŚ - wczoraj, dziś i jutro. W: M. Kycler, D. Pawelec (red.), "Biblioteka otwarta : wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego" (S. 293-298). Katowice : Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

*Marta Kunicka
Magdalena Gapińska*

Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji UŚ – wczoraj, dziś i jutro

W 2008 przypada czterdziesta rocznica powołania do życia Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. Jubileusz ten skłania do refleksji na temat współczesnego znaczenia biblioteki w systemie uczelni wyższej.

Nasza Biblioteka, jako integralna część Uczelni, współtworzy wizerunek społeczności naukowej, staje się obowiązkowym „przystankiem” wszystkich odbywających się uroczystości, zjazdów, konferencji i innych imprez. Sprzyja to zacieśnianiu więzi środowisk zarówno naukowych jak i zawodowych. Każda uczelnia, a w niej biblioteka, w swoim środowisku boryka się z różnymi problemami, zadaniami i wyzwaniem. W zależności od bardzo wielu czynników (m.in. finansowych, organizacyjnych, strukturalnych, społecznych) są one odmiennie realizowane w różnych uczelniach. W rozwiązywaniu kwestii najbardziej problematycznych, najtrudniejszych najcenniejszymi uwagami były pomysły praktyków, zajmujących się tymi samymi problemami z innych ośrodków naukowych. Zaowocowało to, m.in. ścisłą współpracą pomiędzy bibliotekami wydziałów prawniczych w całym kraju. Taki rodzaj kooperacji pozwala na pełniejsze wykorzystanie potencjału bibliotek przede wszystkim w skali społeczności Wydziału czy Uczelni a następnie w skali krajowej.

Powstanie biblioteki wydziałowej łączy się z utworzeniem Uniwersytetu Śląskiego a w jego ramach Wydziału Prawa (8 VI 1968)¹. Jeszcze w latach istnienia punktu konsultacyjnego (1964–1968) dla studiów zaocznych i Filii Wydziału Prawa i Administracji UJ zaczęto gromadzić księ-

---

¹ A. Lityński: *Początki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego*. „Gazeta Uniwersytecka” 2004 nr 6, s. 9; *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 czerwca 1968 r. w sprawie utworzenia Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* (Dz.U. 68.18.11).

gozbiór. Spore zasługi na tym polu położył dr Tadeusz Huczyński. Była ona samodzielną biblioteką wydziałową, działającą w ramach sieci uczelnianej. Pierwszym kierownikiem Biblioteki Wydziału Prawa została Janina Woźnicka (1968); cztery lata później funkcję przejęła Danuta Polczyk (obecnie Gburska), która pełni ją do dzisiaj.

Podstawę zasobu Biblioteki stanowiły liczące po ok. 5 tys. woluminów zbiory Filii UJ i depozyt Biblioteki Śląskiej w Katowicach². Dzięki staraniom pracowników pozyskano biblioteki profesorów prawa, m.in. Romana Longchamps de Berier, Ludwika Ehrlicha, Stefana Rozmaryna, Jerzego Sawickiego, Karola Koranyi'ego, Kazimierza Przybyłowskiego, Mieczysława Sośniaka, Manfreda Lachs'a³. Na apel Ministra Sprawiedliwości w 1968 sądy, prokuratura, biura notarialne z całej Polski nadsyłały książki i czasopisma „historyczne”. Księgozbiór Biblioteki stale był pomnażany i wzbogacany o nowe nabytki. Zakupy konsultowano z pracownikami Wydziału, co zaowocowało dobranym profilem zgromadzonych zbiorów – taki model współpracy sprawdza się do dzisiaj.

Biblioteka kilkakrotnie zmieniała siedzibę, co związane było z problemami lokalowymi Wydziału i szybko rosnącym zasobem bibliotecznym. Ostatnia przeprowadzka miała miejsce w 2003. Biblioteka otrzymała nowoczesne pomieszczenia i odpowiednie wyposażenie. Do dyspozycji czytelników oddano wypożyczalnię oraz dużą czytelnię mieszczącą 60 miejsc do pracy indywidualnej z materiałami na nośnikach tradycyjnych i 45 stanowisk komputerowych z pełnym podłączeniem do sieci uniwersyteckiej i Internetu. Wsparcia finansowego w realizacji tego projektu udzieliła Bibliotece Fundacja Wydziału Prawa i Administracji *Facultis Iuridica*, która przeznacza także środki materialne na zabezpieczenie bieżących zakupów materiałów dydaktycznych.

Fot. 1. Czytelnia komputerowa Biblioteki WPiA

² Wyrósł z dobrego drzewa... *Uniwersytet Śląski 1968–1998: fakty, dokumenty, relacje*. Katowice 1998, s. 19; A. Lityński: *U początków Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego*. W: *Z dziejów prawa*. Cz. 2. Pod red. A. Lityńskiego. Katowice 1999, s. 191–192.

³ M. Staszów: *Wydział Prawa i Administracji*. W: *10 lat Uniwersytetu Śląskiego 1968–1978*. Katowice 1979, s. 161.

Fot. 2. Czytelnia tradycyjna Biblioteki WPiA

czego posiadamy w zbiorach pozycje archiwalne, np. „Głos Sądownictwa”, „Zbiory Orzeczeń Sądu Najwyższego”, „Orzecznictwo Sądów Polskich” czy „Proces Cywilny”, „Dzienniki Rządu Krajowego” i „Dzienniki Praw” z XIX wieku.

Zbiór jest pozyskiwany głównie poprzez prenumeratę i bieżące zakupy oraz przekazywane Bibliotece dary⁴ – niektóre niedostępne w sprzedaży.

W kształceniu akademickim, ze względu na potrzeby odbiorców, coraz większego znaczenia nabiera komunikacja elektroniczna⁵. Taka forma komunikacji staje się standardem na rynku usług informacyjnych. Nowe oczekiwania względem bibliotek wymuszają dostosowanie oferowanych usług do potrzeb czytelniczych. Komunikacja elektroniczna sprawdza się lepiej w przekazywaniu informacji bezpośrednich, stosunkowo krótkich, aktualnych (szczególne znaczenie ma to w dziedzinie prawa), natomiast przekazy dłuższe są charakterystyczne dla źródeł drukowanych, a więc komunikacji piśmienniczej. Dla nauki oraz dla kształcenia obie formy komunikowania są nieodzowne i uzupełniają się, a biblioteki stały się instytucjami hybrydowymi⁶, starając się sprostać wymaganiom użytkowników.

⁴ Otrzymywane dary pochodzą od różnego rodzaju instytucji, fundacji, pracowników naukowych, autorów, osób prywatnych i innych.

⁵ J. Wojciechowski: *Biblioteka w komunikacji naukowej i kształceniu akademickim*. W: *Komputer – Człowiek – Prawo: księga pamiątkowa Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego*. Pod red. W. Lubaszewskiego. Kraków 2007, s. 132.

⁶ J. Wojciechowski: *Biblioteka w komunikacji...*, s. 134.

Poza tradycyjnymi formami Biblioteka WPiA udostępnia zbiory w formie elektronicznej, poprzez serwisy czasopism elektronicznych takich jak, np. EbscoHost czy SpringerLink. W większości są to bazy prezentujące pełnotekstową informację. Część czasopism udostępnia archiwa na CD-ROM, z których można korzystać na stanowiskach komputerowych w czytelni Biblioteki. Niestety bazy pełnotekstowe wciąż prezentują głównie literaturę obcojęzyczną. Obecnie Biblioteka dysponuje dostępem do archiwów internetowych wszystkich prenumerowanych przez nas czasopism Wydawnictwa INFOR⁷. Archiwa te obejmują w większości przypadków cały zasób poszczególnych tytułów, bądź sięgają do początków lat 90-tych. Wydawanie archiwów na CD-ROM „za ubiegły rok” staje się powoli normą na rynku wydawnictw prawniczych, w związku z tym i te płyty służą pomocą czytelnikom. W czytelni Biblioteki znajduje się stale aktualizowany wykaz tychże dokumentów. Wzbogacona oferta czasopiśmiennicza pozwala przypuszczać, iż w najbliższym czasie i na rodzimym rynku wydawniczym czasopisma elektroniczne staną się podstawową formą prezentacji danych.

W dobie powszechnej informatyzacji dostęp do elektronicznych nośników informacji naukowej jest sprawą priorytetową. Dysponujemy szerokim dostępem do różnych systemów informacji prawniczej, baz danych, bibliografii, pełnotekstowych archiwów i in. materiałów potrzebnych w procesie naukowo-dydaktycznym. Aby w pełni wykorzystać zasoby oferowane przez Bibliotekę organizuje ona fachowe szkolenia prowadzone przez przedstawicieli poszczególnych firm opracowujących serwisy informacji prawnej. Na szczególne wyróżnienie zasługują: System Informacji Prawej LEX, Legalis, Lex Polonica. Bazy te prezentują obowiązujące w RP ustawodawstwo, orzecznictwo i piśmiennictwo oraz wzory pism, formularze, informa-

Fot. 3. Czytelnia – księgozbiór podręczny Biblioteki WPiA

⁷ „Serwis Prawno-Pracowniczy”, „Prawo Przedsiębiorcy”, „Poradnik Gazety Prawnej”, „Prawo Spółek”, „Prawo i Podatki UE”, „Monitor Prawa Pracy i Ubezpieczeń”, „Gazeta Samorządu i Administracji”, „Gazeta Prawna” dostępne po wprowadzeniu specjalnego kodu.

tory, dane teleadresowe, zestawienia wskaźników. Ich atutami są komentarze i monografie zamieszczane w formie pełnotekstowej. Każdy z tych serwisów prezentuje literaturę różnych wydawców, stąd ich oferta się nie dubluje a uzupełnia. Zakup ww. baz spowodował znaczny spadek wykorzystywania drukowanych źródeł zawierających prawodawstwo i orzecznictwo.

Od połowy 2007 posiadamy dostęp do bazy Nowych Zeszytów Samorządowych, która poszerza i wzbogaca zawartość „Nowych Zeszytów Samorządowych – Opinie Prawne”, ale jej nie powiela. Obecnie w bazie znajduje się ponad 900 pozycji a kolejne są stale opracowywane; jest ona dostępna na stronie internetowej: www.nzs-opinieprawne.pl.

W 1992 Biblioteka zakupiła Polską Bibliografię Prawniczą w wersji elektronicznej; cieszy się ona niesłabnącym zainteresowaniem i zalicza do najczęściej wykorzystywanych. W chwili obecnej zasięg chronologiczny Bibliografii z małymi przerwami sięga 1970. Instytut Nauk Prawnych PAN – twórca bazy – cały czas pracuje nad retrokonwersją wcześniejszych roczników⁸. W księgozbiórce podręcznym czytelnicy znajduje się również wersja drukowana Bibliografii. Jej wykorzystanie stale się zmniejsza. Podobnie wygląda sytuacja innych papierowych zestawień i bibliografii znajdujących się w czytelnicy.

Biblioteka WPiA UŚ jest jedną z dwóch bibliotek w kraju prezentujących zasób WESTLAW International. Zapewnia ona łatwy dostęp do najbardziej rzetelnej światowej informacji prawnej. Serwis współpracuje z renomowanymi firmami informacyjnymi takimi jak Sweet & Maxwell, Ellis Publications, Carswell czy West Group, Westlaw International. Dokumenty przygotowywane przez Serwis zawierają obszerne linki hipertekstowe odsyłające do oryginalnych dokumentów, w tym do historii przypadku, obecnych i historycznych wersji legislacji oraz źródeł pomocniczych. Główny zasięg terytorialny gromadzonych informacji to: Unia Europejska, Australia, Kanada, Hongkong, Stany Zjednoczone. Dziedziny prawa, na które położono największy nacisk to: upadłość, prawo handlowe, finanse i bankowość, zagadnienia konkurencji, ubezpieczenia, własność intelektualna, arbitraż międzynarodowy, papiery wartościowe, organizacje międzynarodowe. Baza ta cieszy się ogromną popularnością, szczególnie wśród pracowników naukowych, którzy podkreślają jej przydatność.

Wszystkie zaprezentowane systemy i bazy danych należą do grupy najpopularniejszych i najczęściej użytkowanych źródeł informacji prawnej. Biblioteka udostępnia również inne bazy. Są to m.in. Academic Search Premier, Polskie Ustawy, bazy Biblioteki Narodowej, Euro-Lex, Internetowy System Aktów Prawnych.

---

⁸ W. Wiewiórowski, G. Wierczyński: *Informatyka prawnicza: technologia informacyjna dla prawników i administracji publicznej*. Kraków 2006, s. 305.

Funkcje organizacyjne biblioteki nakładają na nią obowiązek, nie tylko gromadzenia, opracowania, przechowywania i udostępniania materiałów bibliotecznych, ale również podejmowania działań o charakterze informacyjnym, w związku z czym Biblioteka prowadzi szkolenia użytkowników. W czytelni prezentowane są przygotowane przez bibliotekarzy ciekawe zestawienia źródeł informacji prawnej, mające na celu ułatwienie w sprawnym poruszaniu się w zasobach. Cyklicznie organizowane są również wystawy tematyczne i prezentujące nowości wydawnicze, Na uwagę zasługują ekspozycje literatury zagranicznej, przybliżające czytelnikom ofertę wydawnictw obcojęzycznych.

Przed Biblioteką stoi wiele wyzwań związanych ze zmianami w udostępnianiu. W najbliższych planach znajduje się zmiana formy prezencji zasobu czytelnianego. W nowym budynku czytelnia udostępnia swoje zbiory w sposób tradycyjny, niebawem ma on zostać zmieniony na wolny dostęp. Kolejnym zadaniem jest uruchomienie wypożyczalni elektronicznej oraz opracowanie czasopism na potrzeby katalogu OPAC. Od dłuższego czasu trwa retrokonwersja starego zasobu. Prace związane z dalszym rozwojem naszej Biblioteki wymagają od bibliotekarzy stałego podnoszenia kwalifikacji, śledzenia nowości rynkowych, sprawdzania i wybierania optymalnych rozwiązań. Wielką pomoc w tym zakresie zyskuje się uczestnicząc w różnego rodzaju konferencjach, debatach i dyskusjach. Weryfikacja stanowisk praktyków, poparta merytorycznymi uwagami wypracowanymi na gruncie naukowym, niejednokrotnie daje bardzo ciekawe i konstruktywne rozwiązania. Duże znaczenie dla sprawnego funkcjonowania mają również głosy ze środowiska dydaktycznego, które zabezpieczają przed popadnięciem w rutynę bibliotekarską, gdzie między źródłami tradycyjnymi a nowoczesnymi czytelnik może się zagubić. Podkreślić wypada, iż utrzymanie dotychczasowej współpracy całego środowiska przynieść może tylko pozytywne rozwiązania, przyczyniając się do polepszenia wizerunku biblioteki i środowiska bibliotekarzy.

Abstract

The article describes the library at the Faculty of Law and Administration at the University of Silesia in Katowice. After short historical outline, the authors draw attention to the library resources and its development plans for several years.